

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 10/2002 vp

Valtioneuvoston periaatepäätös 17 päivänä tammikuuta 2002 Posiva Oy:n hakemukseen käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitok- sen rakentamisesta laajennettuna

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 14 päivänä helmikuuta 2002 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi valtioneuvoston periaatepäätöksen 17 päivänä tammikuuta 2002 Posiva Oy:n hakemukseen käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitoksen rakentamisesta laajennettuna (M 5/2001 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti ympäristövaliokunta on antanut asiasta lausunnon (YmVL 8/2002 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kauppa- ja teollisuusministeri Sinikka Mönkäre

- ylijohtaja Taisto Turunen, teollisuusneuvos Arto Lepistö, teollisuusneuvos Jussi Manninen ja teollisuusneuvos Sirkka Vilkamo, kauppa- ja teollisuusministeriö
- neuvotteleva virkamies Klaus Pfister, ympäristöministeriö
- pääjohtaja Jukka Laaksonen ja johtava asiantuntija Juhani Hyvärinen, Säteilyturvakeskus STUK
- toimitusjohtaja Veijo Ryhänen, Posiva Oy
- toimitusjohtaja Mauno Paavola ja johtava asiantuntija Anneli Nikula, Teollisuuden Voima Oy
- toimitusjohtaja Timo Rajala, johtava asiantuntija Jouko Rämö ja hankintapäällikkö Juha Poikola, Pohjolan Voima Oy
- johtaja Heikki Raumolin, Fortum Power and Heat Oy
- osastopäällikkö Pertti Salminen ja ympäristönsuojeluasiamies Benny Hasenson, Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliitto TT.

PERIAATEPÄÄTÖS

Valtioneuvoston 21 päivänä joulukuuta 2000 tekemässä periaatepäätöksessä tarkoitettun, Eurojoen kunnan Olkiluotoon rakennettavan Suomessa tuotetun käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitoksen rakentaminen siten laajennettuna, että laitoksessa voidaan käsitellä ja sinne

loppusijoittaa Teollisuuden Voima Oy:n 15 päivänä marraskuuta 2000 jättämässä periaatepäätöshakemuksessa esitetyn ydinvoimalaitosyöskön toiminnassa syntyvä käytetty ydinpolttoaine, on yhteiskunnan kokonaisedun mukaista.

Tämän periaatepäätöksen nojalla voidaan rakentaa loppusijoitustiloja enintään sille määrälle käytettyä ydinpolttoainetta kuin mainitun uuden ydinvoimalaitosyksikön kulloinkin voimassa olevan käyttöluvan perusteella arvioitu loppusijoitustarve edellyttää ja niin, että käytetyn ydinpolttoaineen kokonaismäärä, jolle loppusijoitustilat voidaan laitokseen rakentaa, on yhteensä enintään noin 2 500 tonnia uraania vastaava määrä.

Tämä periaatepäätös on voimassa 19.5.2016 asti samoin edellytyksin kuin valtioneuvoston 21.12.2000 tekemä käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitoksen rakentamista koskeva periaatepäätös, mutta raukeaa, mikäli periaatepäätös Teollisuuden Voima Oy:n esittämän uuden ydinvoimalaitosyksikön rakentamisesta (M 4/2001 vp) raukeaa.

Valtioneuvosto on todennut, että suunnitellun ydinlaitoksen sijaintikunnan Eurajoen kunnanvaltuusto on puoltanut laitoksen rakentamista ja että puoltava lausunto on tullut lainvoimaiseksi 17.11.2000. Lausunto koskee laitoshanketta siinä laajuudessa, että laitokseen voidaan rakentaa loppusijoitustilat ja niihin loppusijoittaa myös se käytetty ydinpolttoaine, joka syntyy Teollisuuden Voima Oy:n esittämän uuden ydinvoimalaitosyksikön toiminnassa.

Valtioneuvosto on lisäksi todennut, ettei ole tullut esiin seikkoja, jotka osoittaisivat, että laitosta ei voitaisi laajennettuna rakentaa siten kuin ydinenergialain 6 § edellyttää. Mainitussa pykälässä sanotaan, että ydinenergian käytön on oltava turvallista eikä siitä saa aiheutua vahinkoa ihmisille, ympäristölle ja omaisuudelle.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Eduskunta päätti 18.5.2001, että valtioneuvoston 21.12.2000 tekemä periaatepäätös käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitoksen rakentamisesta jää voimaan. Periaatepäätös koskee Suomen nykyisten neljän ydinvoimalaitoksen toiminnassa syntyvän käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitoksen rakentamista Eurajoen kunnan Olkiluotoon (M 7/2000 vp — TaVM 6/2001 vp).

Kun talousvaliokunta ehdottaa, että valtioneuvoston periaatepäätös uuden ydinvoimalaitosyksikön rakentamisesta jää voimaan, johdonmukaisuuden vuoksi valiokunta ehdottaa, että myös periaatepäätös käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitoksen rakentamisesta laajennettuna jää voimaan.

Posiva Oy:n mukaan käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitoksen periaatepäätösvaihetta on edeltänyt 20 vuotta jatkunut tutkimus- ja kehitystyö, johon on kuulunut loppusijoituslaitoksen teknisten ratkaisujen valmistelua, turvallisuus selvityksiä, sijoituspaikan valintaan tähänneitä tutkimuksia sekä viime vuosina myös ympäristövaikutusten arviointia.

Uuden ydinvoimalaitosyksikön käytetty polttoaine on suunniteltu sijoitettavan samaan loppusijoituslaitokseen kuin nykyisten voimalaitosten polttoaine. Uusi voimalaitosyksikkö vaikuttaa loppusijoitushankkeeseen siten, että käytetylle polttoaineelle tarvittavan tunneliston määrä kasvaa. Lisäksi loppusijoitushankkeen kokonaisaikataulu pitenee, koska polttoainetta on välivarastoitava vähintään noin 20 vuotta ennen kallioperään sijoittamista. Samat tekniset ratkaisut, jotka on suunniteltu nykyisten voimalaitosyksiköiden polttoaineen loppusijoitukseen, soveltuvat myös uuden yksikön polttoaineelle.

Posiva Oy:n mukaan loppusijoitushankkeen seuraava vaihe on maanalaisen tutkimustilojen rakentaminen Olkiluodon kallioperään noin puolen kilometrin syvyyteen. Parhailaan Posiva Oy:ssä valmistaudutaan tähän vaiheeseen. Tutkimustilojen rakentamisen arvioidaan käynnistyvän vuonna 2004. Tällä vuosikymmenellä maanalaisilla tutkimuksilla tietous Olkiluodon kallioperästä tarkentuu.

Posiva Oy:n mukaan loppusijoituslaitokselle haetaan valtioneuvostolta myöhemmin erikseen rakentamislupa ja käyttöluupa siten, että loppusi-

joitustoiminta voidaan aloittaa vuonna 2020 ydinjätehuollon hoitamiseksi asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Säteilyturvakeskuksen alustavassa turvallisuusarviossa ei ole tullut esiin seikkoja, jotka osoittaisivat, ettei ole riittäviä edellytyksiä rakentaa Posiva Oy:n alustavien suunnitelmien mukaista käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitosta siten, että laitos on turvallinen ja että siitä ei aiheudu vahinkoa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle.

Muilta osin talousvaliokunta viittaa mietintönsä TaVM 6/2001 vp perusteluihin.

Ympäristövaliokunnan lausunto

Päätöksessään jättää valtioneuvoston periaatepäätöksen Posiva Oy:n hakemukseen Suomessa tuotetun käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitoksen rakentamisesta voimaan eduskunta edellytti, että valtioneuvosto antaa eduskunnalle selvityksen ennen rakentamisluvan myöntämistä periaatepäätöksen jälkeen saadusta uudesta tutkimustiedosta ja teknisestä kehityksestä ydinjätteen loppusijoituksen turvallisuuden varmistamiseksi.

Ympäristövaliokunta esittää, että talousvaliokunta mietinnössään korostaa lausuman merkitystä.

Talousvaliokunta toteaa, että lausuma on hallituksen toimenpidekertomuksessa vuodelta 2001 ja toistuu kertomuksissa vuosittain. Hallituksen tehtävänä on seurata tilannetta ja pitää eduskunta ajan tasalla. Käsitellessään kertomusta eduskunnalla on mahdollisuus ottaa kantaa loppusijoitukseen kokonaisuudessaan mukaan lukien vastuukysymykset loppusijoituslaitoksen sulkemisen jälkeen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että valtioneuvoston periaatepäätös 17 päivänä tammikuuta 2002 Posiva Oy:n hakemukseen käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitoksen rakentamisesta laajennettuna jää sellaisenaan voimaan.

Helsingissä 16 päivänä toukokuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Leena Luhtanen /sd
vpj. Mari Kiviniemi /kesk
jäs. Janina Andersson /vihr
Klaus Hellberg /sd
Susanna Huovinen /sd
Mikko Immonen /vas
Reijo Kallio /sd
Marja-Leena Kemppainen /kd
Kalervo Kummola /kok

Pekka Kuosmanen /kok
Mika Lintilä /kesk
Olli Nepponen /kok
Jussi Ranta /sd
Antti Rantakangas /kesk
Ola Rosendahl /r
Mauri Salo /kesk
Juhani Sjöblom /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.

VASTALAUSE

Perustelut

Emme kannata valtioneuvoston periaatepäätöksen vahvistamista koskien Teollisuuden Voima Oy:n hakemusta uuden ydinvoimalaitosyksikön rakentamisesta Loviisaan tai Olkiluotoon. Tämän johdosta ehdotamme, ettei eduskunta vahvista myöskään Posiva Oy:n hakemusta koskevaa valtioneuvoston periaatepäätöstä ydinjätteen loppusijoitustilojen rakentamisesta laajennettuna. Muuten viittaamme siihen, mitä olemme talousvaliokunnan mietintöön TaVM 9/2002 vp liitettyssä vastalauseessa uuden ydinvoimalai-

tosyksikön rakentamista koskevassa asiassa lausuneet.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella kunnioittavasti esitämme,

että valtioneuvoston periaatepäätös 17 päivänä tammikuuta 2002 koskien Posiva Oy:n hakemusta käytetyn ydinpolttolaitoksen loppusijoituslaitoksen rakentamisesta laajennettuna raukeaa.

Helsingissä 16 päivänä toukokuuta 2002

Mari Kiviniemi /kesk
Susanna Huovinen /sd
Janina Andersson /vihr

Ola Rosendahl /r
Mika Lintilä /kesk